

Når man er under 18 år og på gaden, er mulighederne for at få en dyne over sig om natten små, **medmindre man kan få tilladelse fra forældre** eller myndigheder. De unge går blandt andet under tilnavnet Kittypunkerne og holder til i **Gaderummet**, på Christiania og i dagtimerne ved Storkespringvandet i København

Ikke for eventyrets skyld

De unge hjemløse sover i hjemmelavede køjesenge og på madrasser på gulvet i Gaderummet på Nørrebro

På Gaderummets hjemmeside ligger et brev skrevet af en ung fyr, da han var 17 år. Han har levet selvstændigt siden 14-års-alderen og har netop fået en lejlighed, men nåede inden da at leve som hjemløs i Københavns gader i halvandet år:

»Da jeg for alvor blev hjemløs, begyndte jeg med Hus Forbi-avisen, så jeg kunne blive mæt, men de fandt ud af, at jeg var under 18, så det stoppede. Min karriere som

gårdsanger startede. 'Jamen dine forældre skal jo hjælpe dig'. Nej, siger jeg dig, de har det hårdt nok og er bestemt ikke økonomisk stærke ... Jeg prøvede samtlige hjælpesteder for unge, men de brugte alle sammen den samme procedure, som ikke virkede. En dag fortalte en bums mig om et sted kaldet Gaderummet Regnbuen. Der arbejdede nogle, som kunne andet end læse op af en procedure, men der skulle man være over 18.

Jeg prøvede alligevel, jeg måtte ikke sove der. Kalle, manden, der leder stedet, hjalp mig alligevel. Nu har jeg en lejlighed, er ved at afslutte en skolegang, min livskvalitet er kraftigt forbedret, jeg starter snart på videregående uddannelse. Men ... der er mange, der ikke er så heldige som mig, takket være Københavns Kommune, der fortsætter med begrænsninger og paragraffer«, skriver han med sirlig skrårskrift og har fået 12 andre unge med navne som Freja, Denise, Bastian og David til at skrive brevet under.

Gaderummet er et socialt-psykologisk fri-sted for unge hjemløse over 18 år og placeret på ydre Nørrebro. Stedet er blevet lukket af Københavns Kommune for 12 måneder siden, fordi en tilsynsrapport om samarbejdet med behandlingspsykiatrien ikke var tilfredsstillende, og fordi, forklarer Kalle Birch-Madsen, der er leder af Gaderummet, kommunen ønsker en dørvagt, der blandt andet kan sortere de unge under 18 år fra, når de henvender sig. For reglen er her, som alle andre steder i København, at man skal være over 18 år eller have en tilladelse fra sine forældre eller den sociale myndighed, man er tilknyttet, til at opholde sig på de væresteder, der eksisterer for unge.

Kalle Birch-Madsen, der sammen med beboerne og resten af personalet i trods driver Gaderummet videre, lader heller ikke de unge bo her fast.

»Vi skal sende dem videre til kommunens steder. Men unge under 18 år kommer her alligevel, og da jeg ikke selv er her hver aften, kan jeg jo ikke vide, præcis hvem der kommer ind ad vores åbne dør om natten for at finde en seng at sove i«, fortæller han, da månedsmagasinet *Undervisere* er på besøg.

»Vi havde sidste år kontakt til cirka 20 unge under 18 år«, fortæller Kalle Birch-Madsen, leder af Gaderummet

»Det er ikke mere end 14 dage siden, jeg havde kontakt til ham, og nu hører jeg, at han er blevet narkoman«

KALLE BIRCH-MADSEN, LEDER AF GADERUMMET

der er blevet mindre, her er ikke blevet gjort rent meget længe, og lederen, Kalle Birch-Madsen, er temmelig nedslidt og frustreret, men vælger alligevel at fortsætte sin kamp for et fristed for de unge og udstødte. Her er rum med selvkonstruerede køjesenge omhængt med tæpper og lagner, madrasser på gulve, hjørner, hvor søvnhungrende unge har lagt sig på det bare gulv i soveposer, og

Trods manglende tilskud fra Københavns Kommune kører Gaderummet videre på lavt blus uden varme, og de manglende tilskud kan mærkes. Her er ikke længere aflønning til det tilknyttede personale,

kun en hårtot stritter frem. Ved bordet i køkkenet ligger en netop ankommet fyr på 18 år og sover hen over et ansøgningsskema, han var i færd med at udfylde få minutter forinden, oven i et kaos af madrester og beskidt service. For som Kalle Birch-Madsen forklarer, har de unge svært ved at magte at rydde op, her er ikke længere et fuldt personale tilknyttet, og Kalle Birch-Madsen er selv fuldtidsbeskæftiget med at give psykologhjælp og søge fonde om legater og tilskud til husets bevarelse. I gården står et væld af computere, tæpper og gamle møbler – nogle af dem nedbrændte, fordi der gik ild i et lokale for en uge siden – og her sidder fem-seks fyre mellem 20 og 30 år og deler en kasse øl, mens ruhårede hunde ligger på lur og tager sig en slapper, indtil den næste luns mad er i sigte.

Det er her, de helt unge hjemløse indimel-

lem henvender sig, gemmer sig og får hjælp af Kalle Birch-Madsen. Og *Undervisere* er netop taget herud for at få kontakt til nogle af de unge, som vi har fået at vide lever på gaden og kommer her. Det kan dels de voksne hjemløse i København bekræfte, som indimellem har sovet sammen med dem på legepladser eller andre tilfældige sovesteder, dels Kalle Birch-Madsen. Men de er som regel eftersøgt af enten forældre, sociale myndigheder eller politiet, så hver gang vi forsøger at nærme os, er de forsvundet som dug for solen.

En 14-årig dreng kom på Gaderummet i en periode, fortæller Kalle Birch-Madsen, mens han viser rundt på de 1.100 kvadratmeter med plads til 30 unge og 150-200 brugere:

»Han har svært ved at være hos sin mor,

fordi hun er svag. Derfor er han blevet sendt på adskillige institutioner, som han hele tiden er løbet fra. Det har han så gjort igen, så nu er han eftersøgt af politiet og tør ikke sove i sin mors lejlighed, som er det eneste sted, hvor han en gang imellem kommer. Han tør heller ikke komme i Gaderummet mere, fordi politiet jævnligt går ind og tjekker her. Jeg har lige hørt fra en fyr, der kender ham, at han er ude at sælge stoffer nu, fordi han ikke har andet at leve af. En situation som hans kan jo løses, hvis man vil, men hvis man ikke vil, så ryger det hele ad helvede til på ingen tid. Det er ikke mere end 14 dage siden, jeg havde kontakt til ham, og nu hører jeg, at han er blevet narkoman. Det er jo volapyk», siger Kalle Birch-Madsen.

Størstedelen af de unge, der lever på gaden, hører til den gruppe af unge københav-

ner, der er tvangsfjernet fra deres hjem, men hele tiden stikker af.

»Der er omkring 12.000 tvangsfjernede børn i København, hvoraf 600 til 1.000 stikker af *on and off*. Det er en ganske særlig lille gruppe af dem, der bor på gaden, mens gruppen af unge under 18 år på gaden også dækker over unge, der dropper ud af familien, fordi der ikke er plads til dem, og som bor hist og pist – det er dem, vi kalder for 'Kittypunkerne'«, fortæller Kalle Birch-Madsen.

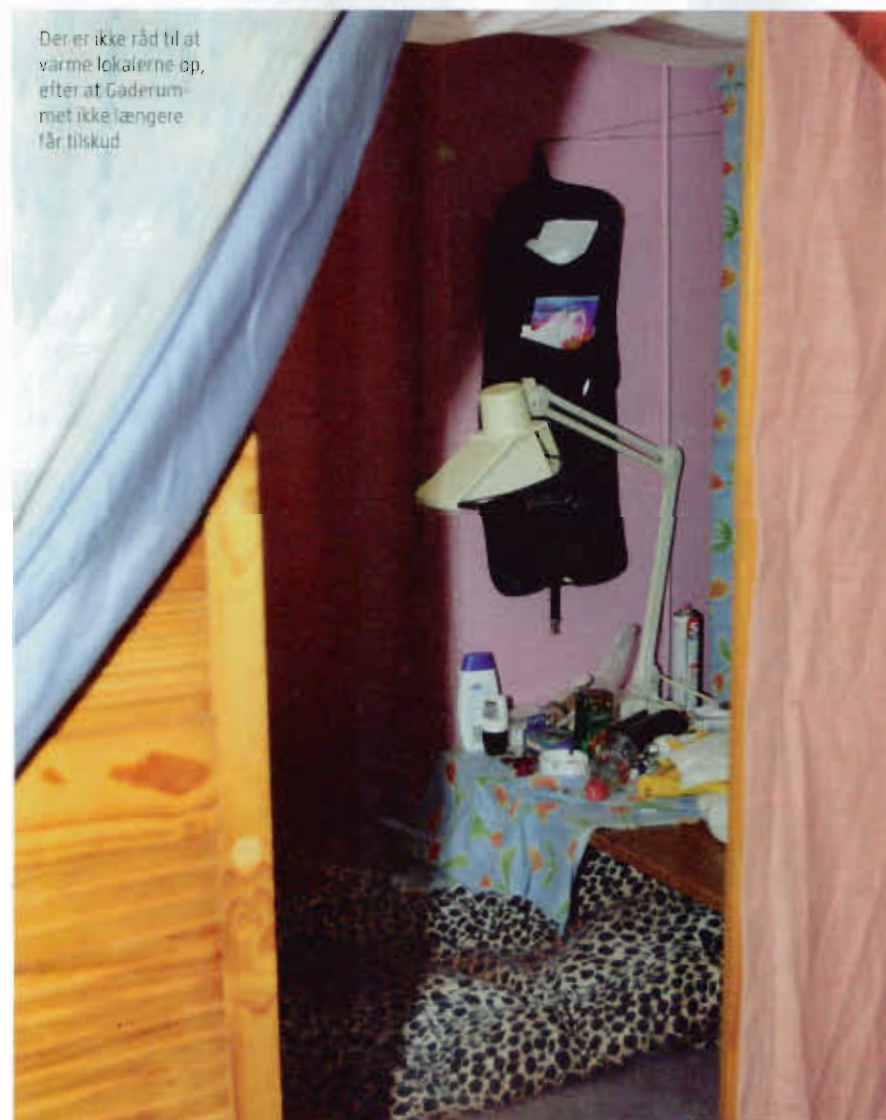
Da samtlige herberger i København kun må tage unge over 18 år ind, er det svært for de unge under 18 år at finde steder at overnatte.

»I praksis er der kun to herberger i København, jeg ved ikke afviser de helt unge, når de kommer om natten. Alle de andre afviser dem, fordi de reelt ikke må være der. Det er

steder, hvor folk i reglen er fra slutningen af 20'erne og opefter. Vi havde selv sidste år kontakt til cirka 20 stykker under 18 år, der søgte hjælp. Og min erfaring er desværre, at de meget hurtigt går ind i de kriminelle miljøer, hvis de ikke får hjælp. Det betyder, at de havner på Istedgade og prostituerer sig, på voldene på Christiania eller i hashklubberne«, siger Kalle Birch-Madsen.

På Christiania får Undervisere også bekræftet fra gæsterne på værtshuset Woodstock og fra pusherne i Pusherstreet, at der bor flere unge under 18 år rundt omkring i fristaden. De får husly hos tilfældigt, der forbarmer sig over dem og ser gennem fingre med, at politiet er på nakken af dem. Blandt andre nogle drenge under 18 år, der har løvet ballade i »Stjerneskipet« (Grønlandernes hus, redaktionen), men sover branderten ud og er fuldstændig ukontaktbare, og senere møder vi Kasper og hans venner, som Undervisere.dk har interviewet i artiklen på forrige side. Stamkunderne på Woodstock mener, at det er på tide, at der er nogle, der forsøger at tage hånd om de unge, der er ved at ryge ind i det kriminelle miljø. Det er også på Christiania, at man har samlet ind til Gaderummet. Pengene er blandt andet gået til, at Gaderummet havde strøm i maj.

Få dage efter møder vi ved Storkespringvandet i København en fyr på 17 år, der går under navnet Rotte. Han har en gedigen tyrering i næsen, punkklippet hår og sort læderjakke, men trods hans tilsigtede barske ydre har han søde øjne og et mildt væsen. Han har netop fået en lejlighed og et job i en tøjbutik, så han har ikke lyst til at medvirke i et længere interview, men kan berette om en periode på et år, hvor han blandt andet sov i Kongens Have i København: »Og det var ikke for eventyrets skyld«, fortæller han. Han kender flere andre unge på gaden, også nogle af dem, der har skrevet under på det brev, som den unge fyr har lagt ud på Gaderummets hjemmeside, og Rotte lover os at hjælpe med kontakt til nogle af dem. Men da vi taler med ham et par dage efter, viser det sig, at der ikke er nogle af hans bekendte, der har haft lyst til kontakt, fordi de alle sammen er eftersøgt af politiet. |

Der er forskellige **muligheder**, hvis man er **under 18 år** og ikke vil være hos sine forældre, i plejefamilie eller på institution

Hvor skal du hen, du?

Der findes i Danmark en række muligheder for unge under 18 år, som er løbet sur i kontakten til deres forældre, plejeforældre eller de institutioner, hvor de har været anbragt. Ofte er de stukket af, har sovet hos venner, på gaden, i indkøbscentre eller på togstationer. Når de ikke magter det mere, kan de blandt andet henvende sig til Døgntakten, Den Sociale Døgnvagt eller Tjek-Punkt, som står til rådighed for unge, der er røget ud i intetheden.

Reglen for unge under 18 år er, at man skal have sine forældres eller de sociale myndigheders tilladelse til at overnatte eller modtage hjælp på de givne steder. Har man ikke det, bliver hjælpedejerne desværre nødt til at afvise de unge, der forsvinder ud i natten i Københavns gader eller derfra, hvor de ringer – et sted i Danmark. På landets herberger skal man også være over 18 år for at få husly for natten, og er man ikke det, henviser herbergerne oftest til Den Sociale Døgnvagt. Det skyldes blandt andet, at der på herberger sover mange voksne mennesker med en barsk baggrund, som man ikke ønsker, at de helt unge skal involveres i. Overfald og voldtægter forekommer.

Tjek-Punkt er en institution på Vesterbro i København, som henvender sig til marginaliserede børn og unge, hvis hverdag er præget af kriminalitet, prostitution eller misbrug samt manglende kontakt til blandt andet skole og familie. Her kan man komme ind fra gaden og få rådgivning og et måltid mad.

»Der findes i princippet ikke unge hjemløse under 18 år, fordi man altid har en adresse, og det sted, man var sidst, har ansvaret for én«, fortæller Tjek-Punkts leder, Peter Szølløsi.

»De unge er velkomne til at benytte sig af os. Vi har åbent to aftener om ugen til klokken 21, hvor man kan spise mad og tale med nogle voksne. Derefter henviser vi dem til Døgntakten eller Den Sociale Døgnvagt – og vil de ikke det, ja, så sover de på sofaer hos hinanden, i togvogne eller hist og pist. Reelt er det min fornemmelse, at der højst er ti unge under 18 år i København, der er helt uden kontakt til nogen. Men vi møder mange rådgivningsmæssigt med 'sofaproblemet'. Sidste år havde vi cirka 600 henvendelser fra unge, hvor det handlede om, at de ikke havde nogen bolig«, siger Peter Szølløsi.

En stor gruppe af de unge, der levede i Ungdomshuset, er blandt Københavns boligsøgende under 18 år, men er ikke blandt dem, der mangler akut hjælp, vurderer Peter Szølløsi.

»De rigtig dårlige, som vi ser, har problemer som ensomhed, stofmisbrug, prostitution og psykiske sygdomme. Den store gruppe, der levede i Ungdomshuset, var resursestærke unge, der kunne tage og give. De, der kommer hos os, kan ikke give noget som helst«, siger Peter Szølløsi.

Den Sociale Døgnvagt er den overordnede 24-timers-vagt i København, der visiterer mennesker, der har brug for hjælp, i alle

aldersgrupper og henviser videre til blandt andet Døgntakten, når det gælder de unge mellem 12 og 18 år. Døgntakten er et krise- og rådgivningscenter på Nørrebro i København, der er åbent for telefonisk og personlig henvendelse døgnet rundt. Her hjælper man de unge, deres forældre og samarbejdspartnere med at skabe kontakt og motiverer, undersøger og foreslår handlemuligheder for de unge, der henvender sig om hjælp.

»Generelt er problemstillingen med gadebørn blevet mindre, end den var i starten af 1990'erne, men vi har henvendelser fra unge, der er stukket af hjemmefra eller fra den institution, de har været anbragt på. Vi har mellem 1.500 og 2.000 henvendelser om året – heraf boede der sidste år mellem 55 og 60 unge under 18 år på Døgntakten for en kortere periode. Henvendelserne kommer dels fra unge, der har nogle komplicerede konflikter i hjemmet, der eskaleres så voldsomt, at de for en periode går hjemmefra, dels fra unge, der kommer fra en anbringelse, som ikke fungerer, og dels fra unge, der har helt almindelige teenageproblemer som for eksempel kærestesorger, mobning og skoleproblemer. To tredjedele af de unge, der er stukket af hjemmefra, får vi hjem igen, den sidste tredjedel bliver sendt videre i en anden foranstaltning som for eksempel en efterskole, et værelse eller en lejlighed med støtte, eller de kan blive visiteret videre til et socialpædagogisk opholdssted. Mange gange opfordrer vi de unge til at søge ophold hos en moster eller en mormor – og det løser faktisk ofte konflikten«, siger Døgntaktens centerleder, Laila Walther.

»Man kan henvende sig anonymt på Døgntakten, få en kop te eller et bad. Men skal man overnatte, kan det ikke foregå anonymt, fordi vi skal have forældrenes samtykke. De unge, der slet ikke har lyst til kontakt til forældre eller sociale myndigheder, er svære for os at hjælpe«, siger Laila Walther.

Da mange unge mennesker søger mod København, når krisen kradser, er det også her, de mest veludbyggede hjælpeinstanser er placeret, men rundt omkring i landets kommuner er der også hjælp at hente. Man er altid velkommen til at henvende sig til Den Sociale Døgnvagt og Døgntakten telefonisk for at få uforpligtende rådgivning. Opstår problemet uden for København, kan man også henvende sig direkte til politiet i nærområdet, der visiterer videre til deres egne foranstaltninger i de enkelte kommuner. Nogle kommuner har ikke nogle tilbud og køber ydelser hos blandt andet Døgnvagten. |

Brug for hjælp?

Døgntakten, telefon 3537 3623

Den Sociale Døgnvagt, telefon 3317 3333

Tjek-Punkt, telefon 3325 0060